

Transparentnost Srbija
Transparency Serbia

Transparentnost Srbija

pregled aktivnosti za period
8. - 14. oktobar 2016. godine

Bilten broj 42/2016

Transparentnost Srbija
Transparency Serbia

Sadržaj:

Aktivnosti	2
Pod lupom.....	3
Čiji je novac	3
Nesloboda narodnih poslanika	4
Kako (medijski) uhlebiti bivšeg funkcionera	4
Objaviti podatke kako se biraju nove sudije	6
Mehanizam prevare	6
Mediji	8
Potvrđena optužnica za zloupotrebe pri rekonstrukciji Bulevara kralja Aleksandra	8

Aktivnosti

Ministarstvu pravde počeli smo da dostavljamo naše predloge, primedbe i sugestije, u okviru javne rasprave o nacrtu Zakona o Agenciji za borbu protiv korupcije. Prvi [dokument](#) koji smo dostavili odnosi se na član zakona koji reguliše sredstva za rad Agencije.

Prvi okrugli sto sa predstavnicima opština, u okviru projekta povećanja transparentnosti lokalnih samouprava koji je podržala Misija OEBS-a, biće održan 17. oktobra u Novom Pazaru. Analize i preporuke smo prošle nedelje dostavili gradonačelniku Novog Pazara i predsednicima opština Raška i Tutin.

Antikorupcijsko savetovalište (ALAC) TS primilo je tokom prošle nedelje 34 poziva na telefon 0800 081 081 a još 12 slučajeva otvoreno je na osnovu informacija dobijenih na mejl ts@transparentnost.org.rs, poštom, preko Facebooka, ličnim kontaktima, sa interneta ili iz pres klipinga.

TS je dobio prijavu u vezi sa veštačenjem u jednom od jednom parničnom postupku. Stranka je nezadovoljna načinom na koji je postupao veštak, a naročito prihvatanjem od strane postupajućeg sudije. Nakon ukazanih nepravilnosti i zahteva da se preispita rad sudskog veštaka, stranka koja se obratila Antikorupcijskom savetovalištu primila je krivičnu prijavu od stranke istog veštaka koji je postupao u slučaju. Stranka ozbiljno sumnja u način izbora, postupanje i odluke koje se donose na osnovu ovakvih veštačenja, pa će naša organizacija, nakon prijema svih relevantnih dokumenata, da izvrši potrebne porvere i na osnovu toga donese zaključke.

Na našem internet sajtu objavili smo pet tekstova ove nedelje, a na [Facebook stranici](#) pet tekstova, komentara i linkova u vezi sa korupcijskim i antikorupcijskim temama i aktuelnostima.

Transparentnost Srbija

Prenosimo izbor tekstova koje smo objavili u prethodnoj sedmici:

Pod lupom

Čiji je novac

14. oktobar 2016.

Optužbe između potpredsednika DSS i člana poslaničkog kluba ove stranke koji se kao nestranački kandidat našao na listi DSS-Dveri (Đorđe Vukadinović), sadrži i jedan detalj koji je zanimljiv sa stanovišta primene, a još više izmena Zakona o finansiranju političkih aktivnosti. Jedna od tvrdnji koju rukovodioci stranke iznose na račun poslanika jeste i to da je on navodno tražio deo novca koji stranka dobija na osnovu finansiranja redovnog rada iz budžeta. Za dalje razmatranje nije od značaja da li je bilo šta u tim tvrdnjama istinito.

Političke stranke, koalicije i grupe građana dobijaju novac za finansiranje redovnog rada iz budžeta. Visina dotacija se određuje prema broju osvojenih glasova na poslednjim izborima (uz određene korekcije koje idu blago u korist manjih stranaka u odnosu na najveće), a pravo imaju samo liste koje su prešle cenzus. Iako novac zavisi de facto od broja osvojenih poslaničkih mesta, de iure narodni poslanici sa njim nemaju nikakve veze. Između ostalog, stranke nemaju dužnost da ni dinara izdvoje za poboljšanje rada svoje poslaničke grupe, već sve mogu da utroše, na primer, za plaćanje režijskih troškova opštinskih odbora, otplatu dugova ili uštedu za finansiranje buduće izborne kampanje. Način raspodele novca u koalicijama zavisi od dogovora koji postignu, a koji državni organi koji vrše raspodelu moraju da poštuju. Iako novac mora da se uplati nekom od političkih subjekata, nema pravne prepreke da se oni potom dogovore sa nestranačkim

poslanicima da će finansirati njihove aktivnosti, ali nema obaveze da to i učine.

Kao što smo više puta pisali, glavni problem sa budžetskim dotacijama nije to što su male ili velike već što nije jasno definisana svrha koja se finansiranjem želi postići. Ako sistem već predviđa da se novac iz budžeta dodeljuje samo parlamentarnim strankama (dakle, onima koje imaju uticaja na proces donošenja odluka preko svojih poslanika), onda bi moglo imati smisla da se finansiranje i vrši, u određenom delu, preko poslaničkih klubova ili individualnih poslanika (koji na kraju krajeva i glasaju), kako bi se ojačala njihova samostalnost u odlučivanju, a ne isključivo stranačkih centrala. Ako bi cilj finansiranja bio očuvanje demokratskog pluralizma, onda bi imalo smisla finansirati i neparlamentarne stranke koje dobiju određeni broj glasova. Ako je cilj jačanje infrastrukture stranaka ili jačanje komunikacije između njih i birača, onda bi imalo smisla uslovljavanje dotacija plaćanjem određenih troškova lokalnih ogranaka ili publikacija i slično.

Pri svemu tome, da stvar bude složenija, mora se uzeti u obzir i uticaj izbornog sistema na finansiranje kampanje i stranaka. Kao centralizovanog proporcionalnog izbornog

sistema najveće troškove koji su vezani za sticanje statusa narodnog poslanika (finansiranje kampanje) snose političke stranke. Velika većina narodnih poslanika svoj status duguje stranačkim fondovima, aktivistima ili rukovodstvu a ne tome što su baš njih građani želeli u parlamentu. Pojedinci koji su poznati biračima i zbog kojih se građani odlučuju da glasaju za određenu listu su pre izuzetak nego pravilo. Možda je upravo to razlog da se do sada nije ni čulo za neki drugi slučaj u kojem bi poslanik zatražio da mu pripadne deo sredstava koje stranka dobija za finansiranje redovnog rada.

S obzirom na to da nas prema više strateških dokumenata uskoro očekuju izmene Zakona o finansiranju političkih aktivnosti, to će biti prilika da se još jednom razmotri i aktuelno ustrojstvo budžetskih dotacija. Podsećamo da je pored brojnih dilema koje postoje u svakoj zemlji, nedefinisane svrhe i nejasnih formulacija u aktuelnom zakonskom tekstu, taj sistem ozbiljno uzdrman izmenama iz 2014, kada je obesmišljena aktuelna podela na finansiranje redovnog rada i finansiranje izborne kampanje omogućavanjem da se „uštede“ od redovnog finansiranja koriste za plaćanje troškova kampanje.

Nesloboda narodnih poslanika

13. oktobar 2016.

Iako su narodni poslanici iz sadašnje i bivših garnitura vladajućih stranaka mnogo puta jasno demonstrirali nameru da se odreknu od Ustavom zagarantovane slobode mišljenja i izražavanja, do sada je izgledalo kao da se dogovori o unisonom glasanju prave iza zatvorenih vrata ili da disciplinu u stranačkim

redovima zavode predsednici poslaničkih grupa. Zato je [snimak izvoda iz glasanja](#) u aktuelnom sazivu skupštine, iz kojeg se može zaključiti da na odluku poslanika direktno utiče predsedavajuća pritiskom na zvonce pre odluka kod kojih treba glasati „za“ iznenadio i mnoge koji nisu imali visoko mišljenje o nezavisnosti parlamenta i integritetu njegovih članova.

Ustav i zakoni Srbije sadrže pravila koja garantuju slobodu odlučivanja narodnih poslanika (npr. da ne mogu biti pozvani na odgovornost zbog izraženog mišljenja i glasanja) i ne poznaje dužnosti da se pri glasanju povinuju nečijem nalogu (od partije, od građana) ili prethodno datom obećanju. Međutim, sloboda ne vredi onome ko se od nje dobrovoljno odriče, a teško da bi zvonce bilo koji sud priznao kao sredstvo za vršenje ozbiljne pretnje ili prinude. S druge strane je zanimljivo videti da li u celom slučaju može biti nekakve odgovornosti predsednice Skupštine (naravno, ukoliko se zaista potvrdi hipoteza o korelaciji između zvonjave i načina glasanja)? Nije sporno da bi ona, kao i bilo koji narodni poslanik ima pravo da pozove svoje kolegice i kolege da glasaju za ili protiv određene odluke. Međutim, takvi pozivi (bilo da se vrše usmeno, pismeno,

zvučnim ili drugim signalima) ne spadaju u zaduženja predsedavajućeg na skupštinskim sednicama niti u opis posla predsednika Skupštine. Iako se ni jedan zakonodavac nije setio da takvo ponašanje izričito zabrani, nema sumnje da bi ono bilo protivno načelu slobode odlučivanja, i da bi takođe predstavljalo iskorišćavanje javne funkcije i javnih resursa za partijsku korist. U zavisnosti od tumačenja, takvi postupci bi se mogli podvesti pod kršenje zabrana iz Zakona o Agenciji za borbu protiv korupcije ili čak „zloupotrebu službenog položaja“.

Komentar sa naše Fejsbuk stranice:

Jovan Radovuh Takav postupak zahteva raspuštanje skupštine i raspisivanje novih izbora jer u potpunosti obesmišljava parlamentarizam. Ili to ili ukidanje parlamentarizma i proglašavanje despotije.

Kako (medijski) uhlebiti bivšeg funkcionera

12. oktobar 2016.

Potrebno je mnogo naivnosti da bi se poverovalo da će političari u Srbiji pristati da departizuju javni sektor, da će početi da poštuju propise ili da primenjuju mehanizme koji treba da spreče korupciju (konkurencija, transparentnost) sami od sebe, ako ih na to ne nateraju javnost i mediji.

U vreme kada se svaka kritika i ukazivanje na lošu praksu proglašava neprijateljskom agresijom bode oči i nije dobro kada se, kao nešto najnormalnije, promovise loša praksa, poput direktnog političkog kadriranja i udomljavanja, poznatog i kao "uhlebljavanje".

Blic: Novi posao Sertića - direktor RAS

Beograd – Željko Sertić, bivši ministar privrede, biće postavljen na mesto direktora Razvojne agencije Srbije (RAS), piše Blic.

IZVOR: BLIC | UTORAK, 11.10.2016. | 17:17

Recommend Share 11 Tweet Like

POVEZANE VESTI

Kako list prenosi, premijer Aleksandar Vučić dugo je tražio adekvatno mesto za Sertića. Spekulisalo se u više navrata o tome šta bi ministar privrede mogao da radi ubuduće.

Razvojna agencija Srbije osnovana je početkom godine i zadužena je za finansiranje, podsticaje i subvencije koje se daju privredi.

Mediji, tako, prenose "saznanje" da će Željko Sertić, bivši ministar privrede, biti postavljen na mesto direktora Razvojne agencije Srbije.

Možda Sertić ima sve kvalitete potrebne za ovo mesto. S druge strane, u prvim komentarima ima ljudi kojima se čini neprimerenim („pisao zakon za sebe“) da osoba koja je u Skupštini branila zakon po kome je Razvojna agencija Srbije osnovana (Zakon o ulaganjima) ubzro po okončanju funkcije ministra postane njen direktor. Dodatno komplikuje stvar to nadzor nad radom RAS vrši upravo Ministarstvo privrede, gde je „do juče“ stolovao Sertić. U Zakonu o Agenciji za borbu protiv korupcije (član 38) postoji „zabrana zasnivanja radnog odnosa ili poslovne saradnje“, u roku od dve godine, osim po saglasnosti antikorupcijske agencije, ako se takav odnos zasniva sa „pravnim licem koje obavlja delatnosti u vezi sa funkcijom koju je funkcioner vršio“. Nacrt novog

Zakona, koji je upravo na javnoj raspravi (član 55), donosi nešto drugačija pravila. Zabrana stupanja u odnos sa bivšim organom, kao predstavnik „poslovnog subjekta“; zabrana zapošljavanja u pravnom licu „koje ostvaruje korist od odluka čije je donošenje bilo u njegovoj nadležnosti; obavljanje poslova upravljanja u pravnom licu koje je nadzirao kao javni funkcioner. Pošto RAS ima svojstvo pravnog lica, ove zabrane bi mogle biti relevantne bi i u slučaju bivšeg ministra privrede. S druge strane, izvesno je i to da je ova norma imala za cilj nešto drugo – sprečavanje ili otežavanje da bivši javni funkcioneri „naplate“ svoje kontakte i uticaj na donošenje odluka neprimerenim prelaskom u privatni sektor. U zavisnosti od tumačenja, koje je potrebno ne samo zbog ovog slučaja, moglo bi se desiti da nema pravne prepreke za najavljeno postavljenje bivšeg ministra na mesto direktora RAS.

U čemu je onda problem?

Barem dve stvari: Zakoni (i onaj opšti - [Zakon o javnim agencijama](#), i [Zakon o ulaganjima](#), na osnovu čijih odredbi je osnovana Razvojna agencija Srbije) propisuju da direktora Agencije imenuje Vlada Srbije posle sprovedenog javnog konkursa. To što mediji „saznaju“ da će Sertić postati direktor može značiti da neko "pušte probne balone", da neko promovise "svog kandidata" (ili naprotiv, da želi da dezavuiše Sertića kao kandidata za ovu funkciju) ili da je ovo zaista "gotova stvar". Konkurs se u celoj priči ne pominje, čak ni kao formalnost koju treba rešiti.

Iako znamo da politika odlučuje o funkcijama, pa i ako su novinari uvereni da postoji politička odluka da bivši ministar postane direktor, nije dobro kada mediji, koji treba da budu odgovorni

korektiv vlasti, bez pitanja prihvataju faktičko stanje - da je konkurs samo formalnost. Ili da se ponekad (kao što je slučaj sa javnim preduzećima) konkursi i ne sprovede.

Još je gore što iz vesti ne proizilazi da je Sertić "viđen" za direktora jer je možda najbolji kandidat ili zbog toga što je dobro upućen u materiju iz Zakona o ulaganjima, već se praktično navodi da će zasesti u fotelju iz koje se raspodeljuju subvencije kako bi se "uhlebio".

Naime, mediji saznaju da je "premijer Aleksandar Vučić dugo tražio adekvatno mesto za Sertića" i podsećaju da se "u više navrata spekulisalo o tome šta bi ministar privrede mogao da radi ubuduće".

Objaviti podatke kako se biraju nove sudije

10. oktobar 2016.

Nakon što su se u medijima pojavile uznemirujuće informacije o tome da je Visoki savet sudstva odluke u vezi sa izborom sudija donosio **bez primene propisanih kriterijuma i merila**, Transparentnost Srbija zatražila je od Saveta informacije u vezi sa postupkom **provere stručnosti, osposobljenosti i dostojnosti** kandidata za sudije.

Reč je o sednici održanoj 6. septembra 2016. godine na koju je [TS već ukazala javnosti](#). [Na sednici](#) su, naime, razmatrani predlozi Komisije za izbor sudija, u kojima se opisuje zašto su pojedini kandidati dobri, ali se pored toga govorilo i o kandidatima koje nije predložila komisija, ali su **zapeli za oko nekom od članova VSS**. Iz zapisnika se može saznati da kod predlaganja kandidata uticaja imaju i neka pitanja koja nigde nisu propisana kao kriterijum, kao na primer, gde je trenutno

prebivalište kandidata. Glavni zaključak je, međutim, činjenica da se vrline predloženih kandidata ne porede sa vrlinama i manama onih koji nisu predloženi.

TS je zbog toga zatražila od VSS informaciju o tome **na osnovu kojih odredaba** propisa je Visoki savet sudstva doneo zaključke pod rednim brojevima 2. – 12. na pomenutoj sednici.

Zatražena je i informacija da li je Odluka o utvrđivanju kriterijuma i merila za ocenu stručnosti, osposobljenosti i dostojnosti za izbor sudija i predsednika sudova (SG RS br. 49/2009), koju je doneo Visoki savet sudstva, i dalje na snazi, i informacija o tome da li se navedena Odluka odnosi i na odluke koje je VSS donosio na sednici 6. septembra.

TS je zatražila i kopije dokumenata iz kojih se može videti na koji način je primenjen postupak provere stručnosti, osposobljenosti i dostojnosti kandidata za sudije (rang lista na osnovu izvršenog bodovanja).

Naime, sudeći po snimcima sa sednice resornog skupštinskog odbora, predstavnik VSS nije izričito izjavio ni da je Odluka iz 2009. stavljena van snage, niti da je primenjena. Zbog toga TS poziva VSS da, bez obzira na postupanje po zahtevu za dostavljanje informacija, **sve relevantne informacije o postupku predlaganja objavi na svojoj veb-stranici** i da u svom informatoru o radu, u skladu sa obavezama iz Zakona o slobodnom pristupu informacijama od javnog značaja, objasni način postupanja u vezi sa donošenjem odluka ove vrste.

Mehanizam prevare

9. oktobar 2016.

[Vest da je izrečena prvostepena presuda](#) u jednom od slučajeva sada već davnih privatizacija donosi i podsećanje na jedan od mehanizama prevare – priznavanje kao „ulaganja u preduzeće“, stvari koje su višestruko niže vrednosti od ugovorenih ili od vrednosti udela u preduzeću.

Kasno stizanje pravde (ako je stvar uopšte stvar dovedena do kraja i pravično presuđena), večita upitanost da li su obuhvaćeni svi oni koji su odgovorni i gorak ukus usled okolnosti da su kakve – takve istrage pokrenute tek nekon što je upregnut i politički pritisak, i to čak iz Evropskog parlamenta samo su deo pitanja koja se tim povodom javljaju.

Jednako važno, ili još bitnije, jeste šta se danas dešava. Da li bi u današnje vreme bilo moguće da neko minimalnim ulaganjem stekne višestruko vredniju svojinu u preduzeću koje raspolaže javnom imovinom i da to promakne onima koji treba da se staraju o zaštiti javnog interesa? Čini se da je odgovor potvrđan. Štaviše, ne samo da se poslovanje države kod kojeg postoji očigledna nesrazmera ulaganja i podele rizika i dobiti toleriše, već vlasti takve aranžmane neretko proglašavaju za poslove od nacionalnog značaja i vrhunska postignuća!

Mediji

Potvrđena optužnica za zloupotrebe pri rekonstrukciji Bulevara kralja Aleksandra

Insajder, 11. oktobar 2016.

Krivično vanpretresno veće Višeg suda u Beogradu potvrdilo je optužnicu Tužilaštva za organizovani kriminal protiv bivšeg gradskog menadžera Aleksandra Bijelića i njegovih saradnika, optuženih za zloupotrebe prilikom rekonstrukcije Bulevara kralja Aleksandra 2009.

Oni se terete da su izvršili krivično delo zloupotrebe službenog položaja kojim su oštetili budžet grada Beograda za 642 miliona dinara, odnosno oko šest miliona evra.

Rekonstrukcija Bulevara trajala je od 3. marta do 30. avgusta 2010. Od tri ponuđača izabrana je Balkan gradnja iz Beograda, iako je ponuda drugog preduzeća bila manja za šest miliona evra. Veliki deo posla poveren je podizvođaču, firmi Interkop.

Kako se navodi u saopštenju Višeg suda, potvrđena je optužnica protiv bivšeg direktora Agencije za investicije i stanovanje Marka Blagojevića i njegovog pomoćnika Radovana Drče, predsednice Komisije za javnu nabavku radova na rekonstrukciji Bulevara kralja Aleksandra Danke Šotre, članova Komisije Slobodana Stevića i Elizabete Trohe. Optužnica je potvrđena i protiv osnivača privrednog društva Balkan gradnja Slavka Božića i Nade Ćubić, kao i direktora te kompanije Milete Zekića.

Viši sud navodi da je Krivično vanpretresno veće utvrdilo da su prikupljeni dokazi tokom predistražnog i istražnog postupka dovoljni da bi se odlučilo o osnovanosti optužnice i da "potkrepljuju osnovanu sumnju" da su okrivljeni zloupotrebili službeni položaj.

Istraga protiv Bijelića i njegovih saradnika pokrenuta je sredinom 2014, a septembra iste godine Viši sud je podigao optužnicu. Tada je hapšenje Aleksandara Bjelića i Marka Blagojevića Demokratska stranka ocenila kao politički čin koji za cilj ima kriminalizaciju DS-a i bivšeg gradonačelnika Dragana Đilasa. Dragan Đilas je tvrdio da je ceo projekat rekonstrukcije Bulevara finansiran sredstvima Evropske investicione banke i u skladu sa njenim procedurama, a da je Evropska komisija dala donaciju od šest miliona evra za ovaj projekat.

